

V. ULUSLARARASI KUDÜS SEMPOZYUMU

17-18 NİSAN 2026

KUDÜS'ÜN HAFIZASI: Öncü İsimler, Vakıflar ve Kurumlar SEMPOZYUM KİTAPÇIĞI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İtri Kongre ve Kültür Merkezi

ANKARA

AÇIŞ PROGRAMI
17.04.2026 CUMA
(14.30 - 16.00)

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
İtri Kongre ve Kültür Merkezi
ANKARA

- **Fotoğraf Sergisi**
“Fotoğrafların Diliyle Kudüs’e Tanıklık”
- **Kur’an-ı Kerim Tilaveti:**
Doç. Dr. İmran ÇELİK
- **Protokol Konuşmaları**
- **Açış Konuşması:**
Prof. Dr. Nuh ARSLANTAŞ
“Kudüs’ü Nasıl Okumalıyız?”

Türk Tasavvuf Musikisi Konseri:
HBV İlahiyat Fakültesi Korosu

İKRAM
16.00-16.30

17.04.2026 CUMA

Sempozyum Konuşmaları

Tek Oturum

16.30-18.00

“Tarih, Vakıf ve Mekân Hafızası”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Talip AYAR

1. Doç. Dr. Rabia MERT

“Mekân ve Hareket Bağlamında Kudüs'teki İbadethâneler”

2. Doç. Dr. Zehra GÖZÜTOK TAMDOĞAN

“Kudüs'ün Endülüslü ve Mağribli Mücâvirleri”

3. Dr. Öğr. Üyesi Tuba Hacer KORKMAZ

“Mescid-i Aksa Örneğinde Vakıf Hukuku”

4. Dr. Öğr. Üyesi Yusuf DİNÇEL

“Arşiv Belgeleri Işığında İngiltere'nin Filistin'deki “White Paper” Politikası ve Yahudi Göçü (1922-1939)”

AKŞAM YEMEĞİ

18.00-19.30

18.04.2026 CUMARTESİ

SABAH 1. OTURUM (09.30-11.00)

MAVİ SALON

“Kudüs’ün Erken Dönemi: Fetih, Sahabe ve İlk Tarihi Hafıza”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa Necati BARIŞ

1. Dr. Abdulcelil ALPKIRAY

“Filistin’in Kurucu Nesli Sahâbîler (Filistin’de Bulunan, Yerleşen ve Vefat Eden Sahâbîler)”

2. Habibe AYDEMİR

“Beytülmağdisli Sahabe: Temim b. Evs ed-Dârî”

3. Dr. Yasin GÜZELDAL

“Kudüs’ün Hafızasında Erken Hıristiyan Öncüleri: Eusebios’tan Kudüslü Kirillos’a (4.-5. Yüzyıllar)”

4. Doç Dr. İzzetullah ZEKİ

“Büyük Selçuklu Hâkimiyetinde Kudüs (1073-1098)”

SARI SALON

“Osmanlı Kudüs’ünde Vakıflar: Yapılar, Aileler ve İdare”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehdi ÇİFTÇİ

1. Doç. Dr. Mustafa ÖKSÜZ

“XVI. Asır Akka’sında Vakıflar”

2. Doç. Dr. Alaattin DOLU

“Kudüs’te Zürrî Vakıflar: 18. Yüzyılda Rîşe Mahallesi”

3. Dr. Öğr. Üyesi Gülizar ARTUÇ

“Kudüs Meğaribe Vakıflarından Ömer el-Mücerred Vakfı”

4. Dr. Hasan DEMİRTAŞ

“Filistin’de Kadim Bir Vakıf: Osmanlı Arşiv Belgelerinde Temîm ed-Dârî Vakfı”

18.04.2026 CUMARTESİ

KIRMIZI SALON

“Kudüs’te İsimler, İzler ve İlmî Birikim”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bekir TATLI

1. Doç Dr. Halil İbrahim DOĞAN

“Kudüs’te Hadis Rivayetinde Öncü Bir İsim: Muhaddis Tâbiî İbrâhîm b. Ebû ‘Able (öl. 152/769)”

2. Prof. Dr. Ülfet GÖRGÜLÜ - Dr. Hatice GÖRMEZ

“İşgal Altındaki Kudüs’te Mescid-i Aksâ ve İslami Kimliği Koruma Çabaları Bağlamında el-Hey’etü’l-İslâmiyyetü’l-Ulyâ Tecrübesi”

3. Öğr. Gör. Dr. Mehmet Ali DURUR

“Es’ad B. Ahmed Beyyûd Et-Temîmî: Biyografik ve Düşünsel Bir Analiz”

4. Dr. Öğr. Üyesi Kayhan BAYRAM

“Bir Muhalife Muhalefet Denemesi Noam Chomsk’nin Filistin Yaklaşımı”

TURKUAZ SALON

“القدس المعاصرة: الثقافة والمجتمع والمرأة والطفولة”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdurrahman CANDAN

1. Prof. Dr. Yusuf WARDAH

الأطفال في القدس: الأبطال الصامتون ودورهم الخفي في مسيرة النضال

“Kudüs’te Çocuklar: Sessiz Kahramanlar ve Direniş Sürecindeki Görünmeyen Roller”

2. Rola Muhammed Ahmed MOHSEN

دور المرأة الفلسطينية في معركة التحرير والنضال في القضية الفلسطينية

“Filistin Meselesinde Özgürlük Mücadelesi ve Direniş Sürecinde Filistinli Kadınların Rolü”

3. Arabiya Muhammed ASR

المرأة الفلسطينية والمواثيق الدولية في قضايا العمل: تأنيث الفقر ومتعلقاتها

“Çalışma Hayatı Bağlamında Filistinli Kadın ve Uluslararası Sözleşmeler: Yoksulluğun Kadınlaşması ve Buna İlişkin Meseleler”

4. Dr. Ahmet ARSALAN

عبد القادر الحسيني قائد الثورة الفلسطينية الكبرى

“Filistin Büyük İsyanı’nın Lideri: Abdülkadir el-Hüseynî”

İKRAM

11.00-11.30

18.04.2026 CUMARTESİ

SABAH 2. OTURUM

11.30-13.00

MAVİ SALON

“Kudüs’ün İlmî Mirası: Âlimler, Metinler ve Düşünce”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hikmet KOÇYİĞİT

1. Doç. Dr. Seyfullah EFE

“İbnü’l-Gazzî’nin “Risale fi Tekerri Ba’zi’l-Âyât mine’l-Kur’ân” Adlı Eseri Örneğinde Kur’an’daki Tekrarların Bağlamsal Analizi”

2. Öğr. Gör. Dr. Timur AŞKAN

“Gazze’den Anadolu’ya İlim ve İrfanın İzinde: Gazzî Ahmed Efendi (ö. 1150/1738) ve Hâşiyeye ‘alâ Hâşiyeti’z-Zibârî ‘alâ Şerhi Risâleti’l-isti’âre Adlı Eseri”

3. Dr. Öğr. Üyesi Ramazan EMEKTAR

“İbnü’l-Kayserânî’nin Safvetü’t-Tasavvufu Bağlamında Tasavvufun Savunusu ve Melâmiyye Eleştirisi”

4. Dr. Öğr. Üyesi Sadi YILMAZ

“El-Mutahhar b. Tâhir El-Makdisî Düşüncesinde Yaratılışın Başlangıcı Meselesi”

SARI SALON

“Arkeoloji, Mimari ve Mekânsal Hafıza”

Oturum Başkanı: Mevlüt ÇAM

1. Dr. Hüseyin AKINCI

“Kudüs’ün Tarihi ve Sosyal Dokusunda Bir Simge Leylek Kulesi (Burj Al-Laqlaq)”

2. Ayşe NURSOY YILDIZ

“Osmanlı’nın Hayfa’daki Hafıza Anıtı: Sütûn-ı Âli”

3. Esra ÇETİN

“Davut Şehri Arkeolojik Kazılarında Ortaya Çıkarılmış Mimari Yapılar”

4. Derya KILINÇ KOCA

“Tarihin Kil Arşivleri: Kudüs’ün Davut Şehri’ndeki Arkeolojik Kazılarda Tespit Edilen Mühürler”

18.04.2026 CUMARTESİ

KIRMIZI SALON

“Vakıf Mülkiyeti, Yönetimi ve Kurumsal Süreklilik”

Oturum Başkanı: Öğr. Gör. Dr. Güler KOCA

1. Doç. Dr. Abdullah ÇAKMAK - Hayrunisa ÇELİK

“Kudüs’te Aile Vakıflarına Ait Mülkler (1725-1750)”

2. Hatice AKYOL

“Kudüs’te Hürrem Sultan Vakıflarının Yönetimi(1560-1569)”

3. Doç. Dr. Şerife EROĞLU MEMİŞ

“Kudüs’ün Hafızasında Bir Osmanlı Dönemi Vakfının İzini Sürmek: Bayram Çavuş Ribâtı, Mektebi ve Türbesi”

4. Dr. Aynur YALÇINKAYA

“Kudüs’ün Kentsel Belleğinde Medrese ve Vakıf Kültürü: Mücîrüddîn El-Uleymî’nin Eseri Işığında Memlûk’ten Osmanlı’ya Kurumsal Süreklilik”

TURKUAZ SALON

“Edebiyat ve Temsil: Şiir, Hikâye ve Seyahatnamede Kudüs”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR

1. Prof. Dr. Cavid QASIMOV

“Henry Vollam Morton’un Seyahatnamesi’nin Bilgileri Işığında Kudüs”

2. Doç. Dr. İsmail EKİNCİ

“Modern Dönem Filistin Hikâyelerinde Kudüs: Mekân, Kimlik ve Direnişin Edebî Kuruluşu”

3. Doç. Dr. Nilüfer AKA ERDEM

“Modern Türk Edebiyatında Filistin Direnişi: Züleyha Eş-Şihâbî-Filistin Kadın Hareketinin Doğuşu”

4. Şerife ULUCAN - Büşra ÖZÜDOĞRU

“Modern Dönem Arap Şiir Geleneğinde Kudüs’ün Temsili: Adlandırmalar ve Sembolik Anlamlar”

5. Öğr. Gör. Sabriye MOHAMMADİ

“İbn Nübâte El-Mısırî’de Kudüs: Şiirleri ve Hazîretü’l-Üns İlâ Hazreti’l-Kuds Rihlesi”

ÖĞLE YEMEĞİ VE NAMAZ ARASI

13.00-14.30

18.04.2026 CUMARTESİ

ÖĞLEDEN SONRA 1. OTURUM

14.30-16.00

MAVİ SALON

“Eğitim, Öğretim ve Kütüphane”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Kamil COŞKUN

1. Prof. Dr. Yakup CİVELEK

“Filistin Özgürlük Mücadelesinde Kullanılan Bazı Arapça Terimlerin Semantik Evrimi”

2. Arş. Gör. Dr. Esra EVSEN AYDIN

“Kudüs’ün İlmî Hafızasında Mescid-i Aksâ: 16. Yüzyılda Tasdîr Halkaları ve İlim Geleneği”

3. Arş. Gör. Kadriye SINMAZ

“Kudüs’ün Entelektüel Hafızası Olarak Halidi Kütüphanesi ve Kültürel Direniş”

4. Murat GÖRER

“Osmanlı Dönemi Kudüs Medreselerinde Arapça ve Belagat Öğretimi”

SARI SALON

“Geç Osmanlı’dan Mandaya: İdare, Ekonomi ve Direniş”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hilmi KARAAĞAÇ

1. Prof. Dr. Celil BOZKURT

“Kudüs Başkonsolosu Celal Tefvik Karasapan’ın Raporlarında Kudüs ve Filistin’de Arap-Yahudi Çatışmaları (1938-1942)”

2. Dr. Lutfullah Kerim BİLGİN

“Abdülganî en-Nablusî’nin Merceğinden Bir Şehrin Panoraması: XVII. Yüzyıl Sonu Kudüs’ünde Krizler, Hak İhlalleri ve Toplumsal Bellek”

3. Dr. Murat SORGU

“Birinci Dünya Savaşı’nda Kudüs-i Şerif’te Mücahidin Teşkilatı ve Direniş (1914-1918)”

4. Yasemin AKTAŞ

“II. Meşrûtiyyet Döneminde Kudüs’te Bir Osmanlı Anonim Şirketi: Filistin Ticâret Bankası”

18.04.2026 CUMARTESİ

KIRMIZI SALON

“Mekân, Hafıza ve Toplumsal Dönüşüm”

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nilifer ÜNALDI

1. Doç. Dr. Tamer YILDIRIM

“Fethi Şikaki ve Filistin İslâmi Cihad Hareketi'nin Eleştirel Değerlendirmesi”

2. Zeynep DÖNBEKÇİ

“Kayıp Mekânın İzini Sürmek: Filistin'de Bellek Tahribatına Karşı Sinematik Bir Hafıza Mekânı Olarak Palestine 36”

3. Sultan SERTER

“Osmanlı'dan İsrail'e Kudüs'te Eğitim Yoluyla Toplumsal Dönüşüm: Kurumsal ve Kültürel Bir Analiz”

4. Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir KARACADAĞ

“Filistin Direnişini Besleyen Entelektüel Bir Neslin Yetiştirilmesinde Kudüs Arap Koleji'nin Rolü (1918-1948)”

TURKUVAZ SALON

“القدس: العمارة والفضاء والمؤسسات في الذاكرة التاريخية”

“Kudüs: Tarihsel Bellekte Mimari, Mekân ve Kurumlar”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Halid ÜVEYSİ

1. Prof. Dr. Adel Mohamed Zeyada EL-BAHEYY

القدس بوصفها فضاءً للذاكرة: العمارة كهوية اجتماعية وتشكيل الوعي المجتمعي في المدينة

“Hafıza Mekânı Olarak Kudüs: Mimari Yapının Toplumsal Kimlik Niteliği ve Şehirde Kolektif Bilincin İnşası”

2. Prof. Dr. İhsan DEEK

جبل الموريا / الحرم القدسي الشريف بين الأصالة والتزييف قراءة في الأصول الأولى

“Moria Dağı / Harem-i Şerif Otantiklik ve Tahrifat Arasında - İlk Kaynaklara Dayalı Bir Okuma”

3. Dr. Abdullatif YASİN

المدرسة الصلاحية الناصرية في القدس ودورها العلمي والمؤسسي في خدمة التفسير وعلوم القرآن

“Kudüs'teki Salahiyye Nâsiriyye Medresesi: Tefsir ve Kur'an İlimlerine Katkısı Açısından İlmî ve Kurumsal Rolü”

4. Fahed ANSARİ

التعليم والمدارس في بيت المقدس أواخر العهد العثماني: دراسة تاريخية تحليلية في ضوء السالنامات العثمانية

“Osmanlı'nın Son Döneminde Kudüs'te Eğitim ve Okullar: Osmanlı Salnâmeleri Işığında Tarihî ve Analitik Bir Araştırma”

İKRAM

16.00-16.30

18.04.2026 CUMARTESİ

ÖĞLEDEN SONRA 2. OTURUM

16.30-18.00

MAVİ SALON

“Çağdaş Filistin Düşüncesi, Akademi ve Direniş Söylemleri”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Adnan Bülent BALOĞLU

1. Doç. Dr. Hany İsmail RAMADAN

“Türk Akademik Çalışmalarında Kudüs: Sistemik Bir İnceleme”

2. Dr. Nurefşan BULUT USLU

“Filistin Konusunda Akademik Sorumluluk: Filistin Akademik Düşünce Platformu”

3. Sümeyye Nur OĞLAKÇI KÜLÜK

“Kuds-ü Şerif Mutasarrıfı Olarak Ali Ekrem Bey”

4. Öğr. Gör. Dr. Abdülmecid Yasir EKŞİCİ

“ABD Akademisinde Filistin Meselesinin Sunumu: Ortadoğu Araştırmalarının Epistemik İnşası ve Karmaşıklık Söylemi”

SARI SALON

“Hafıza, Kimlik ve Toplumsal Direniş”

Oturum Başkanı: Prof. Dr.Saffet KARTOPU

1. Doç. Dr. Sema ÇELEM

“Kudüslü Hekim et-Temîmî ve Havâssü'l-Kur'ân Disiplinine Katkısı”

2. Doç. Dr. Esra TÜYLÜOĞLU

“Seçilmişlerin Dini Yahudiliğin Davet Dinine Dönüşümü; Holokost Endüstrisinin Çöküşü mü?”

3. Dr. Öğr. Üyesi Bülent Uğur KOCA

“Mescid-i Aksa Ekseninde Küresel Okumalar: Aksa Tufanı'nın Fikrî ve Manevî Temelleri”

4. Dr. Öğr. Üyesi Cem KOTAN

“Carl Schmitt'in Partizan Teorisi Bağlamında Gazze Direnişi: Hafıza, Toprak ve Kimlik”

18.04.2026 CUMARTESİ

KIRMIZI SALON

“Kurumlar, Şahsiyetler ve Güncel Toplumsal Meseleler”

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Osman DEMİR

1. Prof. Dr. Kübranur ÜNAL

“Makassed İslami Yardım Derneği Hastanesi”

2. Fatma KARAÇİZMELİ

“Kudüs’te Kadın Aktivizmi ve Kurumsal Hafıza: Hind el-Hüseyni ve Darü’t-Tıfl el-Arabî (Arap Çocuk Evi)”

3. Emine ÖZÇAKAL

“Kılıcın Gölgesinde Kalemin Gücü: Kudüs’ün Sessiz Kahramanı Kadı Fadıl”

4. Vildan YURDUSEVEN EVCİ

“Kudüs’te Ramazan’ı Yaşamak: Kutsal Mekân, Aidiyet ve Maneviyat”

TURKUAZ SALON

"القدس: الهوية والثقافة والذاكرة التاريخية"

“Kudüs: Kimlik, Kültür ve Tarihsel Hafıza”

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehmet Ali AYTEKİN

1. Prof. Dr. Muhammed Eid Mahmoud AL-SAHEB

أثر العائلات الخليلية في حماية القدس والحفاظ على هويتها (من بداية الانتداب البريطاني إلى الوقت الحاضر)

“El-Halil Kökenli Ailelerin Kudüs’ün Korunması ve Kimliğinin Muhafazasındaki Rolü (İngiliz Mandası Döneminin Başlangıcından Günümüze)”

2. Prof. Dr. Mashhour AL-HABAZİ

المسرح المقدسي ما بين (1967-2025م) ودوره في صون الهوية الفلسطينية

“Yılları Arasında Kudüs Tiyatrosu ve Filistin Kimliğinin Korunmasındaki Rolü”

3. Dr. Öğr. Üyesi Mohamed Shaaban ABDELHAMİD

من إسهامات أبناء الأناضول في القدس في العصر المملوكي

“Memlûkler Döneminde Anadolu Halkının Kudüs’e Katkıları”

4. Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar MAİGA

الشعر الصوفي في القدس العثمانية: تجربة الشاعر ابن حبيش القدسي (ت. 1220هـ/1805م) أنموذجًا

“Osmanlı Dönemi Kudüs’ünde Tasavvufî Şiir: Şair İbn Hubeyş el-Kudsî (ö. 1220/1805) Örneği”

KAPANIŞ VE AKŞAM YEMEĞİ

18.00-19.30

DÜZENLEME KURULU

- **Prof. Dr. Talip AYAR (Dekan)**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Doç. Dr. Sema ÇELEM (Başkan)**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Prof. Dr. Ülfet GÖRGÜLÜ (Başkan Yrd.)**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Prof. Dr. Mustafa Necati BARIŞ (Başkan Yrd.)**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Prof. Dr. Abdurrahman CANDAN**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Prof. Dr. Motasem HAMDAN**, Kudüs Üniversitesi, Filistin
- **Prof. Dr. Zyad Abdullah ABDULSAMAD**, Salahaddin Üniversitesi, Erbil
- **Prof. Abdelaziz MOUNADİL**, İbn Tufeyl Üniversitesi, Fas
- **Prof. Dr. Mohammed Awadelkarim ELHASSAN**, Zanzibar Üniversitesi, Tanzanya
- **Prof. Dr. Erdem Can ÖZTÜRK**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Doç. Dr. Mehmet Ali AYTEKİN**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Doç. Dr. Fatih ÖZKAN**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Doç. Dr. Amir RAHİMİ**, Urumiye Üniversitesi, İran
- **Doç. Dr. Abdulaziz KALBERDIEV**, Oş Devlet Üniversitesi, Kırgızistan
- **Doç. Dr. M. Talha ÇİÇEK**, University College Dublin, İrlanda
- **Doç. Dr. Mahmoud N. M. ALNAFFAR**, Katar Üniversitesi, Katar
- **Doç. Dr. İmran ÇELİK**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Dr. Öğr. Üyesi Miyase YAVUZ ALTINTAŞ**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Dr. Öğr. Üyesi Fatih Muhammed ÇAKMAK**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Dr. Sarah ELİBİARY**, SOAS, Birleşik Krallık
- **Tolga YÜKSEL (Fakülte Sekreteri)**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Abdul Gafur KESİMAL**, HBV Üniversitesi, Ankara
- **Hilal AYDEMİR**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara
- **Mevlüt ÇAM**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara
- **Mehmet KURTOĞLU**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara
- **Mutlu ÜLKER**, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara